

A: miljø

Kommuner og landdistrikter: Grøn omstilling og landfornyelse skal gå hånd i hånd

DEBAT

11. marts 2020 kl. 2:00 |

Netop nu står vi med en unik mulighed for at genforhandle det åbne land, skriver Jacob Bjerregaard [S] og Steffen Damsgaard. [Foto: Henning Bagger/BAG/Ritzau Scanpix]

DEBAT: Med multifunktionel jordfordeling har vi en historisk chance for at skabe en bæredygtig landfornyelse. Skal det være en succes som landdistrikts-udviklingsredskab, kræver det lokal forankring og ejerskab, skriver KL og Landdistrikternes Fællesråd.

Copenhagen Summer University

BÆREDYGTIG LEDELSE

17. – 21. AUGUST 2020

LÆS MERE HER >

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Af Jacob Bjerregaard (S) og Steffen Damsgaard

Formand for KL's Miljø- og Forsyningsudvalg og formand for Landdistrikternes Fællesråd

Forestil dig, at du kunne planlægge et helt lokalområde på ny. Ville du anlægge et naturområde med løbestier og shelters? Opsætte bænke og bålsteder eller omdanne en oversvømmet eng til en solcellepark? Måske lægge én landsby sammen med en anden eller bygge en helt ny landsby med nye boformer og dermed skabe ny bosætning?

Mulighederne for at omdanne det åbne land er uendelige. Netop nu står vi med en unik mulighed for at genforhandle det åbne land, så det på en og samme tid udvikler vores landdistrikter og bidrager til at nå målet om en 70 procent CO₂-reduktion.

Redskabet hedder multifunktionel jordfordeling og baserer sig på udtagning af landbrugsjord med lav dyrkningsværdi. Med det kan vi igangsætte den største jordreform i 200 år og sætte det lokale landkort til genforhandling.

Byfornyelse til landfornyelse

Vi har set en sådan omskrivning af historien om et område før. Næmlig i byfornyelsen af landets største byer. Mange af os husker det gamle København. Byen, som den så ud før

altanerne og de åbne gårdarealer. Hvor mennesker boede i små lejligheder i baggården med delebad i kælderen.

Det var den by, politikerne tog et opgør med i starten af 1990'erne, hvor man besluttede at investere massivt i at udvikle landets hovedstad. Nu er der passeret to årtier.

Rækkerne af baghuse er revet ned til fordel for grønne åndehuller. Vægge er banket ind, så to små lejligheder er blevet til én. På byens pladser er der skabt rekreative arealer. Alt sammen til gavn for børnefamilier, som kan blive boende i byen.

På samfundsplan er der investeret milliarder i at forskønne ikke alene hovedstaden, men også landets andre største byer. Det er fantastisk og til gavn for ikke alene bosætning, men også erhvervsliv, herunder turismen, der blomstrer i disse år.

Samme genfortælling kan ske i landdistrikterne gennem en metode, der nyder opbakning fra alle relevante aktører på området.

Ingen gule veste

Et nyt årti er begyndt. Det er uundgåeligt, at det bliver klimaets årti. Herhjemme blev det gamle årti lukket med en bindende klimalov vedtaget af et bredt flertal i Folketinget, og dette forår gælder det den klimahandlingsplan, som skal tegne omridset af de løsninger, der skal indfri målene.

Den grønne omstilling bør ske omkostningseffektivt og med et lavt konfliktniveau. Begge dele sikres med det lokalt forankrede redskab multifunktionel jordfordeling.

Allerede på efterårets finanslov for 2020 blev der afsat 200 millioner kroner årligt over 10 år til jordfordeling. Helt konkret udtager man landbrugsjord med ringe dyrkningsværdi og genforhandler jordens anvendelse sammen med lodsejere og lokalsamfund.

Det har enorme potentialer for at skabe landdistriktsudvikling med iboende samfundsgevinster.

Skal multifunktionel jordfordeling være en succes som landdistriktsudviklingsredskab, må flere elementer dog være på plads.

Først og fremmest er den lokale forankring i genforhandlingsprocessen fuldstændig central. Som vi så med De gule veste i Frankrig er radikale omstillingstiltag ikke uden konsekvenser for dele af samfundet. Vi må og skal ikke have gule veste i Danmark. Intet bør blive trukket ned over hovedet på folk, men må planlægges og besluttes i fællesskab.

Derfor skal lokaldemokratiet styrkes i forbindelse med gennemførelsen af en jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling.

Desværre fungerer den nuværende model for jordfordeling ikke sådan. Den styres fra statsligt hold via Landbrugsstyrelsen, hvis tilrejsende jordplanlæggere faciliterer de lokale genforhandlingsprocesser.

Vi mener, der er behov for en anden administrationsmodel, som sikrer den lokale forankring. I regi af Realdania-initiativet Collective Impact – fremtidens bæredygtige landskaber – har vi konkrete erfaringer med en mere effektiv model, hvor jordfordelingen faciliteres i et samarbejde mellem en jordfordeler, en lodsejerrepræsentant og kommunen.

En sådan model skubber kompetencerne ud i landet og sikrer den lokale forankring og et ejerskab. At det kan fungere i praksis, viser de pilotprojekter, der har været gennemført med succes i Jammerbugt, Skive, Mariagerfjord og Ringkøbing-Skjern kommuner.

Næste artikel

Venstre kræver minister på banen efter massive oversvømmelser

Kompensation for energiprojekter

En 70 procent CO₂-reduktion kræver en omfattende udbygning af vedvarende energi- og industrianlæg. Centralt i fremtidens grønne energiinfrastruktur ligger et spørgsmål om relationen mellem producent og forbruger af de grønne energikilder.

For langt størstedelens vedkommende vil solcelleanlæg og vindmølleparker blive placeret i landdistrikterne, hvor der er jord til rådighed. Derfor kommer landdistrikterne i fremtiden til at lægge jord til den grønne energiproduktion, som skal gøre storbyerne CO₂-neutrale. Dermed er by og land uløseligt forbundet i energispørgsmålet.

Historisk ved vi, at anlæggelsen af vindmølleparker og solcelleanlæg udløser stor borgermodstand. Problemet kan imødegås ved at bruge multifunktionel jordfordeling til planlægning af solceller, vindmøller og datacentre i landdistrikterne. Har man selv været med til at planlægge en ny solcellepark, stiger ejerskabet, og dermed sikres projektets bæredygtighed.

Samtidig skal naboer og lokalsamfund kompenseres i langt højere grad end i dag. Det kan for eksempel være økonomisk eller ved muligheden for at købe andele i energiprojekter. Man kan også købe naboer til større energianlæg ud af deres hjem til fordel for nye attraktive boliger i lokalområdets landsbyer. Med en sådan manøvre kan man udvikle udvalgte landsbyer nær de nye energianlæg.

Rekreative muligheder

Dermed er vi fremme ved næste afgørende element i jordfordeling som et landdistriktsudviklingsredskab. I det multifunktionel jordfordeling er et planlægningsredskab, som sætter det lokale landskab til genforhandling, rummer det muligheden for at skabe rekreative områder baseret på de lokale ønsker.

Og hvorfor er det landdistriktsudvikling? Fordi vi ved, at adgang til natur og rekreative arealer er afgørende, når folk vælger, hvor de skal bo. Gennem jordfordeling kan vi sørge for at gøre landdistrikterne mere attraktive – til gavn for bosætning og klima.

Synergierne er til at få øje på. En jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling er landdistriktsudvikling og CO₂-reduktion i et og forløser dermed flere politiske målsætninger i én indsats. Det kan politikerne ikke sidde overhørig i forårets klimahandlingsplan.

Det er rigtig godt, at der allerede på finansloven for 2020 er afsat 2 milliarder kroner over 10 år til udtagning af lavbundsjord. Men med et snævert sektorministerielt fokus får midlerne hurtigt for lav værdi.

Derfor er pengene bedre brugt, hvis de bliver sat i en uafhængig statslig jord- og klimafond, der kan sikre et langsigtet og flersidigt fokus på tværs. Dermed kan jordudtagningen suppleres med andre aktiviteter som for eksempel energiproduktion med en sikker CO₂-effekt.

Sideløbende er der afsat 4,2 milliarder kroner til tilskud til vindmøller og solceller i de kommende år. Med det seneste teknologineutrale udbud fra december 2019 er de imidlertid blevet overflødiggjort, fordi anlæggene dermed kan etableres uden tilskud.

Samler man også disse midler i jord- og klimafonden, er finansieringen til både jordfordeling, nabokompensation og landdistriktsudvikling på plads. Med en sådan manøvre er der et milliardbeløb til at opkøbe dyrkningsfattig jord fra lodsejere over hele landet og igangsætte en bæredygtig landfornyelse med en sikker CO₂-effekt.

Vi har en historisk mulighed for at planlægge et helt landskab ud fra en målsætning om CO₂-reduktion og samtidig skabe en tiltrængt landfornyelse til gavn for vækst og udvikling i landdistrikterne. Den chance må vi ikke forpasse.

[Landbrug »](#)[Landdistrikternes Fællesråd »](#)[Steffen Damsgaard »](#)

debat@altinget.dk

FAKTA

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning.

Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Debatindlæg kan sendes til debat@altinget.dk.

KARRIERE

[Se alle »](#)

Aarhus Kommune søger projektleder (konsulent/chefkonsulent), Kongelundens Sekretariat

Frist: 24/03-2020

TOP

Talstærk chef til nyoprettet Analysekontor i Transport- og Boligministeriets departement

Frist: 15/03-2020

Vicedirektør til Teknik- og Miljøforvaltningen

Frist: 11/03-2020

UDLØBER

Landbrug & Fødevarer søger direktør til erhvervs politik, EU-forhold, miljø og bæredygtighed

Frist: 12/03-2020

TOP

Pressechef til Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet

Frist: 16/03-2020

Udviklingschef/direktør for CSR og bæredygtighed på Femern-projektet**Transport- og Boligministeriets departement søger en pressechef til transportministeren**

Frist: 19/03-2020

INDRYK JOBANNONCE

MEST LÆSTE ARTIKLER

- 1. Facebookgruppe: Lyt nu til eksperternes råd om oversvømmelser**
- 2. DN: Dybere vandløb kan ikke afhjælpe oversvømmelser – tværtimod**
- 3. Rådet for Bæredygtig Trafik: Sådan bliver transporten klima- og miljøvenlig**
- 4. S: Stop politisk drilleri i debatten om oversvømmelser**